

Glinica

35

Kmalu bo minilo leto dni, odkar je pri nas vojaški rok skrajšan na dvanajst mesecev. Ko boste prejeli novembrsko številko Javne tribune, se bodo fantje, ki so služili po novem, začeli že počasi vračati na svoje domove. Tako je torej danes, kako pa je bilo nekoč? Prav gotovo poznate tisto staro slovensko narodno, v kateri fant, ki odhaja k vojakom, »tolazi« svoje dekle: »Čez dolgih sedem let se bova vid'la spet.« In če ste se predvsem mlajši bralci te rubrike zdrznili nad takratno dolžino vojaškega roka, vas vabim, da še nekoliko vztrajate pri branju tega članka. Predstavili bi vam radi slovenskega fanta, ki je služil še dlje, kot pripovedujejo nekatere narodne pesmi.

V Glinici, odmaknjeni vasi pod obronki glinškega hriba na eni in Toškega čela na drugi strani, stanuje naša članica Tina Rot. V okviru narodopisne dejavnosti nas je povezala s številnimi tamkajšnjimi domačini, med katerimi je tudi Francka Novak. Pri njej smo našli zanimivo listino iz druge polovice prejšnjega stoletja. Gre za vojaško odpustnico njenega starega očeta Antona, ki je služil še za časa cesarja Franca Jožefa.

Takole pravi s črnilom zapisano besedilo, ki ga razberemo na slovenskonemškem formularku: Strelec Anton Juvan, rojen 1841 v Glinici, okraju Ljubljana, deželi kranjski, vere katoliške, po stanu samski, služil pri pehotnem regimentu št. 17; 10 let, 9 mesecev, 7 dni kakor pešec, potem pri prambovskem bataljonu št. 25 kakor strelec 2 leti, torej vsega skup 12 let, 9 mesecev, 7 dni, zvesto se udeležil vojske 1866 na Laškem. Ta strelec ima pravico nositi vojsko svetino-znamenje vojaške službe. Ker je strelec Anton Juvan postavni vojni dolžnosti popolnoma zadostil, za to se on z dnem 31. decembra 1875 iz deželne brambe odpušča ter mu se po paragrafu 39 vojne postave za službo, zvesto dovršeno podeljuje le-to pismo. — Pripisan je datum 31. december 1875 ter podpis komandanta deželnega bataljona.

Zanimivo besedilo te listine, na podlagi katere je Anton Juvan leta 1898 dobil vojaško svetinjo, nas je zanimalo v tolikšni meri, da smo poizvedeli o nadaljnji usodi tega avstro-ogrškega vojaka, enega izmed mnogih Slovencev, ki so morali nositi svojo kožo na prodaj za interese cesarskega Dunaja.

Iz matičnih knjig in pogovora potomci Juvanovega rodu lahko razberemo, da se je Antonov oče Janez

Juvan na Glinico priženil iz bližnje Kamne gorice. Leta 1838 je vzel Marijo Šubelj, domačo hčerko pri Šuštarjevih na Glinici, kakor se pri hiši pravi še danes. V zakonu se jima je rodilo sedem otrok, med katerimi je bil Anton prvorojenec. V mladosti se je izučil za krojača, kakor tudi njegov brat Simon, znan šentviški pevec in čitalničar. Z enaindvajsetimi leti je moral k vojakom, kjer je služboval v 17. pešpolku, enoti, v kateri so bili sami Slovenci. Bil je zraven, ko je leta 1866 izbruhnila avstrijsko-italijanska vojna, zaradi katere je Avstro-Ogrska izgubila Beneško Slovenijo. Po več kot desetletni službi pri 17. regimentu je služil še dve leti pri lovskem bataljonu ter bil po skoraj trinajstih letih vojašine odpuščen.

Kaj je lahko počel slovenski fant, ki je bil po končani vojaški službi star že 34 let, potem ko je bil vrsto let zdoma in odrinjen od svojega izučenega poklica. Mnogi primeri nam povedo, da so taki odpuščeni vojaki množili vrste rokovnjačev ali priložnostnih delavcev. Pri Antonu Juvanu pa ni bilo tako. Pet tednov po vrnitvi iz vojske je bila pri Šuštarjevih na Glinici že svatba. Anton je vzel trinajst let mlajšo Marijo Zdešar iz Šujice pri Dobrovi in še isto leto je prijojal na svet prvorojenec Leopold. Sledilo mu je še enajst bratov in sestra. Anton, ki je do konca življenja kmetoval na svoji domačiji ter pridno šival obleke vaščanom Glinice ter okoliškimi prebivalcem, je dočkal starost 66 let. Nekoliko prej pa je, komaj trinštiridesetletna umrla njegova žena Marija, s katero sta skupaj preživela devetnajst let zakona.

Po očetovi smrti je posestvo prevzel sin Franc, ki si je ženo tudi poiskal v bližini Dobrove. Imela sta dvanajst otrok, od katerih je na domu ostala hčerka Francka. Njenih šest potomcev pa tudi izpričuje, da rod Anton Juvana pri Šuštarjevih na Glinici ne bo izumrl.

Stare listine so mrtve stvari. Ponavadi pozabljene ležijo v kakih predalih in na marsikateri od njih se je že nabralo cel kup prahu. Oživijo šele, ko se poglobimo vanje, kajti takrat spoznamo, da niso le mrtev papir. Del usode so, del življenja naših sorodnikov, prijateljev, znancev ali morda nam nepoznanih rojakov. Odkrivajo nam življenje, kakršnega danes ne poznamo več, a se ga je vseeno vredno spomniti. Če ne zaradi drugega — vsaj iz spoštovanja do naših prednikov, ki so znali kleno presteti marsikatero življenjsko preizkušnjo.

Andrej Mrak

Prosta carinska prodajalna v Kompasovem motelu Medno

V petek, 7. novembra je bila v Kompasovem Motelu Medno odprtitev prve tovrstne proste carinske prodajalne v okolici Slovenije, katere odprtje je omogočil spremenjeni in dopolnjeni carinski zakon iz julija letos in na njegovi podlagi sprejet odlok zveznega izvršnega sveta iz avgusta letos, ki je uvrstil tudi Motel Medno med tiste motele v Sloveniji in Jugoslaviji, v katerih se lahko skladno s temi zakonskimi predpisi odpirajo proste carinske prodajalne.

Prosta carinska prodajalna v Motelu Medno je tretja tovrstna prodajalna, ki je je Kompas odprl v tem letu in predstavlja praktično le pričetek verige Kompasovih prostih carinskih prodajaln, ki jih bo Kompas odprl na cestnih mejnih prehodih s skupnim vlaganjem z Emono-Commerce iz Ljubljane in ki jih bo odprl v hotelih L in A kategorije, motelih in turističnih naseljih skupaj s posameznimi hotelskimi ali gostinskimi organizacijami združenega dela v posameznih krajih v Sloveniji in izven nje.

Tako bo Kompas Jugoslavija še v letošnjem letu odprl proste carinske prodajalne na cestnem mejnem prehodu Rateče, Korensko sedlo, Gederovci in Dolga vas — Lendava ter v hotelu Kompas Kranjska gora, v Golf hotelu in Park hotelu na Bledu, hotelu Grad Podvin, v zdravilišču Dobrna, v hotelu Kompas Dubrovnik in še nekaterih drugih, s katerimi se trenutno tečejo dogovarjanja.

Skupen program izgradnje in odpiranja prostih carinskih prodajaln obsega 22 PCP na cestnih mejnih prehodih in okoli 20 PCP v hotelih A in L kategorije, motelih in turističnih naseljih. Ocenjujemo, da bodo že v letu 1986 odprte proste carinske prodajalne ustvarile 6 milijonov dol deviznega priliva, po zaključnem programu izgradnje pa 45 do 50 milijonov dol deviznega priliva, kar je vsekakor znaten prispevek k uravnovešenju naše plačilne bilance z inozemstvom in močan dodaten vir deviznih sredstev.

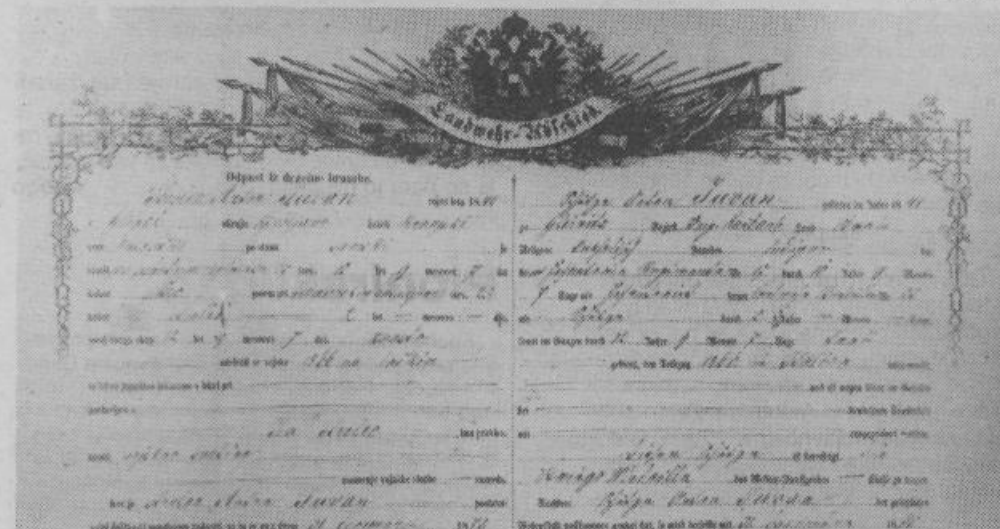
 KOMPAS
JUGOSLAVIJA

DUTY FREE SHOP

Ni naključje, da prav Kompas odpira oziroma programira tako, razmeroma veliko število prostih carinskih prodajaln, tako na cestnih mejnih prehodih kakor tudi drugod, saj je bil eden izmed prvih pobudnikov v Sloveniji in Jugoslaviji za spremembo carinskega zakona, ki je skladno z načeli bruseljske konvencije dovoljeval odpiranje prostih carinskih prodajaln le na aerodromih za mednarodni potniški promet, na letalih in ladjah v mednarodnem potniškem prometu in v specializiranih prodajalnah oziroma skladiščih za oskrbo ladij in jaht ter za občasno oskrbo tujih razstavljalcev na mednarodnih sejmi in za diplomatsko osebje v Jugoslaviji. Prav Kompas je bil tisti, ki je na osnovi velikega števila utemeljenih analiz vseskozi dokazoval pomembnost razširitve možnosti odpiranja prostih carinskih prodajaln še na druga področja, za razvoj turizma in za povečanje deviznega priliva na sploh.

V teh prodajalnah bodo prodajali blago domače in tuje proizvodnje in sicer alkoholne pijače, cigarete in druge tobačne izdelke, kozmetične in parfumerijske izdelke, nakit in bižuterijo, steklene in keramične izdelke, oblačila in druge tekstilne izdelke, obutev in usnjeno galanterijo, ure, potovalne torbe, športno opremo, izdelke domače obrti, plošče, kasete, filme, glasbila, igrače, izdelke za osebno rabo in tehnično blago ter specialne trajne in živilske proizvode kot so konzerve, suhomesni izdelki ipd., ter v prodajalnah v motelih še nadomestne dele in pribor za motorna vozila.

 tribuna

Listina o odpustu Antona Juvana iz deželne brambe